

Procjenjivanje i ocjenjivanje postignuća učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 8: Samoprocjenjivanje nastavnika

Za svakodnevnu školsku praksu, samoprocjenjivanje poučavanja je najpragmatičnija i najjednostavnija metoda procjenjivanja. Ta se metoda među nastavnicima uobičajeno odvija automatski, no ne i sistematično. U većini slučajeva, nastavnici preispituju svoj način poučavanja kad smatraju da je to potrebno ili prema vlastitoj intuiciji, što se najčešće događa tek kad nisu zadovoljni s ishodima. Sljedeća lista provjere može uvelike olakšati proces samoprocjenjivanja:

- Kako sam potaknuo proces učenja?
- Na koji način mogu održavati interes učenika za nastavni sadržaj?
- Jesu li učenici bili usmjereni na središnje probleme ili zadatke?
- Je li jasan fokus nastavne lekcije?
- Koliko pitanja sam postavio?
- Kakva sam pitanja postavio?
- Kakva pitanja su postavljali učenici?
- Jesu li pitanja bila vezana uz probleme ili zadatke?
- Koje su ideje i zamisli učenika potaknule koja pitanja?
- Jesam li slušao učenike?
- Jesu li se u razredu poštivala dogovorena pravila komunikacije?
- Kako sam reagirao na ideje učenika?
- Jesam li ih doslovno ponovio?
- Jesam li koristio stereotipne oblike stimuliranja učenika?
- Jesam li podržavao interakciju među učenicima?
- Koliki je približan postotak mojih ideja?
- Koliki je približan postotak ideja učenika?
- Jesu li neki učenici imali iznimno visoki postotak ideja?
- Kakvo je bilo sudjelovanje djevojčica u usporedbi s dječacima?
- Kakvim su idejama takozvani “problematični” učenici doprinijeli?
- Jesam li se koncentrirao na određene učenike?
- Kako su nastale konfliktne situacije?
- Kakav je bio tijek sukoba?
- Na koji su način sukobi rješavani?
- Jesu li učenici razumijeli dobivene zadatke?
- Kako su ti zadaci integrirani u proces učenja?
- Kakva sredstva potpore sam omogućio?
- Na koji su način rezultati prezentirani?
- Na koji je način zabilježeno znanje, spoznaje ili zaključci?
- Ostala pitanja?

Potrebno je naglasiti da primjena ovakvih pitanja u procjenjivanju vlastitog rada ima smisla jedino uz osnovu solidnog, znanstveno utemeljenog i iskustvom utvrđenog znanja o poučavanju i njegovim učincima. U svim će ostalim slučajevima puko odgovaranje na pitanja predstavljati samo izvršavanje dužnosti, i ništa više. Osim toga, većina je korištenih lista provjere nešto poput klupka različitih aspekata, no niti jedna od njih ne objedinjuje sve aspekte koji bi se tijekom izvođenja nastavnog sata mogli pojaviti. Stoga je pri uporabi lista provjere izuzetno bitno ostaviti ih otvorenima ili sačuvati mjesto za aspekte koje je nemoguće predvidjeti.³⁶

³⁶ Becker G. E. (1998.), *Unterricht auswerten und beurteilen (Vrednovanje i ocjenjivanje nastave)*, Beltz, Weinheim